

Köyliön tuhottu, kaivettu ja vielä kaivamaton menneisyys

Hiisiniemen arvoitus- seminaari: Köyliö 2.7.2005.
Kari Uotila ja Hannele Lehtonen

Köyliön asema Suomen historiassa on kiinnostava ja monia taruja ja tarinoita henkivä. Vaikka Lalli ja piispa Henrik olisivatkin olleet pelkkiä taruhahmoja niin jokin 1100-1200 - l. tapahtuma on johtanut siihen, että marttyyripiispan surmapaikaksi vakiintuu Köyliö ja murhamiehen kartanoksi selvä esihistoriallinen alueellinen keskus eli myöhempi Köyliön kartano.

Köyliön kartanon alueella on tutkittu laajasti esihistoriallisista kalmistoaluetta, mutta rautakauden ja keskiajan arkielämästä kartanossa ei tiedetä vielä mitään. Pihapiirissä oleva "Lallin kellari" voi olla vasta 1500 -luvulta, mutta muuten pihapiiri kätkee sisäänsä yhden Suomen merkittävimmän kartanon vaiheet.

Köyliö on harvoja alueita, jossa kohtaavat polttokenttäkalmisto-traditio että ruumiskalmistot. Onko kyseessä sitten eri väestö- tai kulttuuriryhmät on vielä mitä suurimmassa määrin avoin kysymys. Yksi selvä ongelma on se, että esimerkiksi "tuhatvuotista kalmistoa" - ei ole tutkittu modernin arkeologian keinoin.

Yksi kokonaan tutkimaton asia on se, että mitkä ovat olleet köyliöläisten elinkeinorakenteet menneinä vuosisatoina. Alueelta ei ole lainkaan esimerkiksi siitepölyanalyysijä, joiden avulla voitaisiin tutkia alueen muutoksia läpi vuosisatojen.

Yttilän Otta on yksi Köyliön myyttisistä kalmistopaikoista. Sen maine hautapaikkana perustuu maakuoppiin, joita mäen harjalla on juuri valmistuneen kartoituksen perusteella kaikkiaan 51 kpl. Näistä kuitenkin jokin osa on ilmeisesti Suomen oloissa hyvin harvinaisen aarteensinnän tulosta - mahdollisesti 1930-40 -luvulta. Tosiasia on se, että aarteensintä ei liene tuottanut aivan valtavaa rahallista ansiota, mutta sen sijaan tuhonnut lopullisesti menneisyyden köyliöläisiltä. Yttilän Ottassa on tehty arkeologisia koekaivauksia 1950 ja 1970 - luvuilla, jolloin on saatu havaintoja siitä, että alueella on löydöttömiä - siis aarteensinnän kannalta täysin väärä - hautoja. Koko Yttilän Ottan alue on todella suuri ja mikäli hautaukset todella ulottuvat koko alueelle kyseessä olisi valtavan suuri kalmistoalue. Siitä pientä osaa ryhdyttiin kaivamaan sateisena kesäkuun aamuna.....